

Avondwandelingen 2013

We hebben met Mandelstreek een jarenlange traditie opgebouwd om tijdens het hoogtepunt van de lente, op vrijdagavond, na de zware werkweek, een versterkende natuurwandeling te maken in een natuurgebied in de streek. Steevast wordt die ook afgesloten met een glaasje.

We verzamelen steeds om 19u in de Meiboomlaan ter hoogte van Roularta.

3 mei: kasteeldomein Ter Loo

Het Kasteeldomein Ter Loo is de voormalige zetel van de heerlijkheid Loppem en gaat terug tot 1322. Gedurende eeuwen en wel tot 1946 was het eigendom van de adellijke familie de Schiere. In 1946 wordt het domein van ca. 6 ha verkocht aan de priesters van het Heilig Hart en konden de novicen van de Belgisch-Luxemburgse provincie er hun intrek nemen. Wegens plaatsgebrek wordt in 1948 een nieuw noviciaat ten westen van het kasteel gebouwd. Vandaag is Ter Loo een huis voor zingeving en persoonlijkheidsvorming.

Het park met kenmerken van landschappelijke stijl ligt ten zuiden van het kasteel, met kronkelende paden en kleine kunstmatige heuveltjes. Verder een grillige vorm van de vijver en merkwaardige speciale bomen. Ten zuiden van het kasteel staat een merkwaardige en grote geïntegreerde beuk (stamomtrek 4,8 meter) met een achttal vertakkingen van deels rode en deels groene beuk.

17 mei: Huwynsbossen

De Huwynsbossen zijn een groene long in een relatief natuurarme regio. Dit 35 hectare groot domein is een relatief jong bos met een rijke waaier aan loofboomsoorten. De huidige Huwynsbossen zijn het resultaat van recente aanplantingen (tussen 1995 en 2010) rond een oude houtwal. Na de Tweede Wereldoorlog bleef er immers bijna niets meer over van de bossen, omdat ze plaats moesten ruimen voor akkers en weilanden. Bij de nieuwe bosaanplanting koos men voor loofbomen zoals zwarte els, populier, zomereik, linde, beuk en zoete kers. Het maaien van de randen en dreven van het bos geven zeldzame soorten zoals liggend vleugeltjesbloem, blauwe knoop en echte guldenroede een extra duwtje in de rug.

De aangelegde poelen zijn een drukke ontmoetingsplek voor libellen, waterwantsen, kikkers en padden. Kleine graanakkertjes voorzien patrijs, kwartel, ringmus en rietgors van wintervoeding. Een andere opvallende vogel is de roodborstrapuit. Ook in de bermen krioelt het van het leven. De tijgerspin doet het hier opvallend goed en de zwerfende houtpantserjuffer is aan een comeback bezig.

Heel wat zoogdieren voelen zich aangetrokken door de groene oase van de Huwynsbossen. Er leven wezels, hermelijnen, konijnen, hazen, rosse woelmuizen en veldspitsmuizen. Dankzij de overvloed aan zoveel lekkere hapjes bezoekt ook de vos regelmatig dit ecologisch 'vijfsternenhotel'.

24 mei: Handzamevallei

De Handzamevallei situeert zich ten oosten van Diksmuide en loopt van Diksmuide tot Kortemark, en sluit aan op de IJzervallei in Diksmuide. De vallei is poldergebied, gelegen tussen drie en vijf meter boven de zeespiegel. Het is een uitgestrekt, open landschap van hooilanden en -weiden dat men ook wel de Handzamebroeken noemt.

De vallei wordt doorsneden door de Handzamevaart en de Kerkebeek, die ontstaat in het hoger gelegen gebied van Lichtervelde. Samen met de IJzervallei werd de Handzamevallei in 1988 aangeduid als één van 23 Vogelrichtlijngebieden in Vlaanderen. Tegenwoordig is vooral de Grote vossenstaart aspectbepalend, terwijl de nattere plekken ingenomen worden door zijn verwant, de Geknikte vossenstaart. Grote vossenstaart is een vroegbloeiende grassoort die nog op vrij goede, minder verstoorde situaties wijst.

In mei en juni kleuren de roomwitte tot paarse bloeiwijzen de hooilanden. Het graslandschap ten noorden van de Handzamevaart heeft duidelijk een ander karakter. Het sluit eerder aan bij de kustpolders met de typische graasweiden. De drassige weideranden worden gekenmerkt door een bult-slenk patroon dat ontstaat door betreding van vee, waarbij diepe (slenken) en minder diepe sporten (bulten) in de grond achterblijven.

Door de uitgestrektheid en de waterrijkdom is de Handzamevallei zowel voor overwinterende en doortrekkende vogels als voor broedvogels een waardevol gebied.

Tijdens de zeldzame overstromingen kunnen grote aantallen wintervogels voorkomen zoals Wintertalingen en Smienten alsook steltlopers met o.a. Wulpen en Grutto's.

31 mei: Leiemeersen

Het toponiem 'Leiemeersen' verwijst naar de aanwezigheid van moerassen en natte graslanden in de historische vallei van de Zuidleie. De zeer lage hoogteligging (slechts 5,5m boven de zeespiegel), in combinatie met opwellend ijzerrijk grondwater, heeft hier unieke veenbodems doen ontstaan. Vele typische planten en dieren van laagveenmoeras en bloemenrijke hooilanden, die elders in Vlaanderen vrijwel zijn uitgestorven, komen nog in de Leiemeersen voor.

Vijftig jaar geleden werden grote delen van de moerassige vallei opgehoogd met baggerspecie uit het kanaal en de Brugse Reien. Met de steun van het Vlaams Gewest, werd de baggerspecie afgegraven, zodat de oorspronkelijke veenlaag opnieuw bloot kwam. Het herstel van het moeras overtrof de verwachtingen. Veel van de natuurrijkdom is terug: de natte graslanden zijn bijzonder bloemrijk, de waterpartijen wemelen van de waterplanten en -dieren en het moeras heeft een grote aantrekkingskracht op typische moerasvogels.

7 juni: De Bramier in Lauwe

Aan het station van Lauwe lag een fabriek: Agma-Novobloc. Hier werden sinds 1971 tot ca. 2005 vloertegels gemaakt. Deze tegels werden hier gepolijst - hierbij werd veel water gebruikt - zodat het kalk dat erbij vrijkwam, kon worden afgespoeld. Dit kalkrijk water werd naar bezinkingsbekkens naast de fabriek geleid, waar het kalk werd afgezet. Na verloop van tijd raakten de bekkens vol, en werd de kalkspecie weer uitgegraven en op hopen gelegd voor verdere droging.

Een groot deel van die kalk vond haar weg naar de landbouw als secundaire grondstof, waar het op het land werd verspreid om verzuring van de grond tegen te gaan. De afzet in de landbouw bleek echter een stuk kleiner dan de productie van de kalkspecie. Dit had tot gevolg dat meer en meer kalk bleef liggen. Toen Agma-Novobloc werd overgenomen door het Franse bedrijf Holcim werden de werkzaamheden op deze site stopgezet.

De massa kalkspecie (wellicht meer dan 10.000 ton) was daarmee echter niet verdwenen.

Sommige oude putten zaten vol kalk, en hierop was al spontaan een vegetatie ontstaan.

De grote hopen kalk aan de rand van het terrein, begonnen ook traag te begroeien.

Zo ontstond op een terrein van meer dan 4 ha stilaan een stuk natuur, waar kalk heer en meester was.

Bij de definitieve sanering van het terrein werd ervoor gekozen om de spontane natuurontwikkeling optimale kansen te geven. Daarbij werd vooral op de ontwikkeling van kalkminnende flora (zoals orchideeën) en bijhorende fauna gemikt. De kalkhopen werden deels vermengd met zand en leem om een systeem van kalkrijke duinen na te bootsen. Ook werd gezorgd voor een meer zongerichte oriëntatie. Het beheer richt zich nu vooral op tegengaan van spontane bebossing en vergrassing, en verder laten we de natuur haar gang gaan.